

Pastorens to raske sønner bærer årets juletræ ind fra skoven. Barnevognene under trappen fortæller, at vi besøger et ungt hjem

De to smaa billeder foroven viser præstens døtre ved skrivebordet med julekrybben og pastorinde Else ved sit krucifiks

En lysende julehilsen naar menigheden, naar den paa vej hjem fra julegudstjenesten i Notmark kirke passerer præstegaarden

»Dejlig er den himmel blaa, lyst det er at se derpaa...« Pastor Frede Christensen og hans børnerige familie danser om juletræet

NAAR JULEGUDSTJENESTEN i Notmark kirke paa Als er til ende, og menigheden spredes, hver ilende hjem til sin julefest, da møder der dem et smukt syn: Ovre paa den anden side af vejen ligger Notmark præstegaard med lys i alle stuehusets vinduer. Det ville se smukt ud i enhver præstegaard, men i Notmark ser det maaske smukkere ud end noget andet sted, for stuehuset er 50 meter langt. Ja, der er ikke vinduer i den ene ende af det, for der boede i gamle dage præstegaardens heste, køer og grise... under samme smukt formede straaatag som præstefamilien, men der er dog mange fag smaarudede vinduer, bag hvilke lysene giver de hjemdragende kirkegængere en lille privat hilsen fra præstegaarden med hjem... Det er Danmarks tredieældste præstegaard, FEMINA besøger. Dens fulde skøn-

JUL I EN AF DANMARKS ÆLDSTE PRÆSTEGAARDE

hed afslørede først i 1951, da man pillede den hvide kalkpuds af og indenunder fandt, at der mellem alt det gamle bindingsværks-egetræ fandtes lutter svære, gamle munkesten lagt i stedse varierende mønstre.

Da Nationalmuseet kom med penge!

Det var, da pastor Frede Christensen tiltraadte i 1946, at Nationalmuseets interesse for det fine, gamle hus vakte. Ja, interesse havde der for saa vidt været i forvejen, men nu kom man med et kontant

tilskud til en restaurering. Opgaven blev overdraget arkitekt Mogens Meyling i Sønderborg. Samtidig tog havearkitekt Junggreen Have, Aabenraa, sig af det kønne hus' indfatning med blomster og træer. Mange steder ville man have klaret sig paa den nemme maade at lægge en mægtig græsplæne op til huset. Og græsplænen er der sandelig ogsaa. Men havearkitekten syntes, at dette særbrægede hus fortjente at gøres lidt mere ud af. Derfor tegnede han en slags klosterhave langs hele husets havefacade, og de smukke

gule klinkegange mellem de lavendelkantede rosenbede og enkelte geometrisk anbragte buksbombuske og -hække tager sig glimrende ud foran det lange bindingsværkshus, selv naar sneen forvandler lavendelhækkene til en hvid à la grecque-bort.

En sky for julestemningen...

Vi gaar igen om til hovedindgangen, der med sin tandsnit-indfatning synes at være fra sidste halvdel af det attende aarhundrede. Den er ogsaa lovlige stor...

overlapper bindingsværksfaget. Over døren sidder en sandstenstavle, der fortæller, at huset er meget ældre... nej, tavlen er ikke af sandsten, den er sandelig skaa-ret i egetræ. Inskriptionen er paa latin, og pastor Frede Christensen har oversat den saadan for os:

»Disse bygninger og alle ting, som jeg ivrigt skabte under solen og skal overlade til min efterfølger, er mig forhad, thi hvem ved, om han skal være viis eller en daare, taknemmelig eller utaknemmelig, der skal være herre over disse byg-

ninger og alt, hvad jeg har oprettet ved haardt arbejde.»

Hvad var det? Gik der ikke ligesom en sky for julestemningen? Hvad er det dog for bitre ord at sætte over indgangen til en præstegaard? Det var maaske slet ikke præstegaard dengang? Ok jo. Paa tavlen staar aarstallet 1688, og underskriveren lader ingen tvivl herom; der staar nemlig: »Frederik Jørgen Crucoo og Cathrina, Frederik Crucoos hustru, født Harboe, denne Notmark kirkes fjerde, lutherske præst og ligeledes denne families fjerde.»

Her i Notmark er altsaa nemlig præsteembedet gaet i arv gennem fire langlevende generationer fra fader til søn. Den første Crucoo overtog præsteembedet i 1550, den fjerde og sidste, præstegaardens bygherre, døde 1699. (Forts. side 28)